

Що стосується зловживань в сфері відновного правосуддя в нашій державі, то законодавець передбачив у ч. 6 ст. 474 КПК певні гарантії добровільності та законності укладання таких угод. Гарантією також є ч. 7 ст. 474 КПК України, у якій міститься перелік умов за яких суд відмовляє в затвердженні угоди.

Інститут угод у кримінальному провадженні сприяє правосуддю, захищаючи права та законні інтереси людини. І безсумнівно, що введення в кримінальне провадження такого інституту, як угоди про визнання винуватості та угоди про примирення несе в собі передумови лібералізації та демократизації кримінального процесу.

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ УГОДИ ПРО ВИЗНАННЯ ВИНУВАТОСТІ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Іскендерова Г.Т., студент магістратури юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: к.ю.н., професор кафедри правосуддя юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка Кучинська О.П.

Новий Кримінальний процесуальний кодекс України (далі - КПК), що набрав чинності 20 листопада 2012 року, запровадив інститут угод в кримінальному процесі. Так, стаття 468 КПК передбачає два види угод: угода про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим та угода між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості.

Метою статті є дослідження сутності угоди про визнання винуватості.

Питання спрощених та скорочених процедур розгляду кримінальних справ, зокрема із застосуванням угоди про визнання вини досліджували П.В. Пушкар, В.В. Крижанівський, О.Г. Наджафов, В.М. Тертишник, В.І. Бояров, Ю.М. Грошевий, В.Н. Махов, М.А. Пешков, М.М. Михеєнко, В.В. Молдован та інші.

Угодою про визнання винуватості є домовленість між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про вирішення кримінальної справи. Укладення такої угоди може ініціюватись прокурором або підозрюваним чи обвинуваченим в будь-який момент після повідомлення особі про підозру до виходу суду до нарадчої кімнати для ухвалення вироку. На думку О.Г. Наджафова, в пам'ятці про процесуальні права та обов'язки підозрюваного, обвинуваченого необхідно зазначити і про право на укладення угоди про визнання винуватості.

Важливим аспектом укладення угоди про визнання винуватості є те, що її укладення можливе у провадженні щодо кримінальних проступків, злочинів невеликої чи середньої тяжкості, тяжких злочинів, внаслідок яких шкода завдана лише державним чи суспільним інтересам. Якщо у кримінальному провадженні бере участь потерпілий укладення такого виду угоди забороняється. На нашу думку, якщо в одному кримінальному провадженні особа підозрюється, обвинувачується у вчиненні кількох не пов'язаних між собою (самостійних) кримінальних правопорушень та внаслідок вчинення одного із них було заподіяно шкоди правам та інтересам окремих громадян чи інтересам юридичної особи (тобто є потерпілий, який бере участь в кримінальному провадженні), необхідно виокремити матеріали кримінального провадження щодо не пов'язаних між собою кримінальних правопорушень, у яких не бере участь потерпілий, з тим, щоб підозрюваний, обвинувачений мали змогу укласти угоду про визнання винуватості.

Проблемні аспекти процесуального характеру вбачаються, насамперед, в тому, що повторне звернення з угодою в одному кримінальному провадженні не допускається. В процесі укладення угоди можуть бути допущені певні описки, арифметичні помилки, а можливості внести зміни до угоди КПК не передбачає, і, таким чином, це позбавляє особу права на укладення угоди. Тому, на наш погляд, необхідно внести відповідні зміни до КПК про можливість вносити зміни до угоди. Недоліком є також те, що в КПК не виписаний порядок розгляду кримінального провадження, не зазначено, що робити при нез'явленні сторін в судові засідання.

Досить доречними є зауваження вчених щодо необхідності передбачити в КПК межі призначеного судом покарання при затвердженні угоди про визнання винуватості. Так, в Російській Федерації діє положення відповідно до якого покарання, яке призначається в порядку укладення такої угоди, не може перевищувати дві третини максимального строку покарання при розгляді кримінального провадження в загальному порядку. В Італії також діє така норма, зокрема, суд може скоротити покарання до двох третин від того покарання, що призначається при розгляді справи в загальному порядку чи штраф на 50 % менший від мінімального розміру штрафу, що може бути призначений. На нашу думку, такий порядок необхідно запровадити і в кримінальному процесуальному законодавстві України.

Угода про визнання винуватості, яка передбачена КПК України, свідчить про втілення ідей відновлювального правосуддя у національному законодавстві. Однак, така угода потребує певних удоскошень, зокрема, необхідно передбачити граничні межі призначуваного судом покарання при затвердженні угоди, можливість вносити зміни до угоди при допущенні опісок чи арифметичних помилок, в пам'ятці про права зазначати і право на укладення такої угоди. Угода про визнання винуватості сприятиме швидкому судовому розгляду, зменшенню навантаження на судову систему, сприятиме поліпшенню становища обвинуваченого.

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК ГАРАНТІЯ ЗАХИСТУ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

Чиж П.О., студент магістратури Київського національного університету імені Тараса Шевченка

У науці існує дискусія щодо визнання практики Європейського суду з прав людини (далі - ЄСПЛ) джерелом кримінального процесуального права. Важливим в даному контексті є питання щодо того, яким саме чином з допомогою рішень ЄСПЛ забезпечується реалізація законних прав і свобод людини і громадянина.

Якщо ми проаналізуємо процес формування європейського кримінально-процесуального права, то помітимо тенденції щодо посилення впливу європейського матеріального та процесуального кримінального права на національні правові системи, щодо поширення механізмів наднаціонального контролю, у тому числі, рішення ЄСПЛ, над виконанням європейськими державами норм міжнародних конвенцій у сфері захисту прав та основоположних свобод.

Новий Кримінальний процесуальний кодекс України (далі - КПК) визнає практику ЄСПЛ джерелом кримінального процесуального права, про що сказано не лише у статті 2, де говориться про міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а у статті 8, де зазначається про те, що практика ЄСПЛ визначає собою одну із складових реалізації принципу верховенства права.

Для того, щоб відповісти на питання про обов'язковість рішень ЄСПЛ, звернімося до національного законодавства. Відповідно до Закону України від 17 липня 1997 року «Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів №2, 4, 7 та 11 до конвенції» визначено, що Конвенція про захист прав і основоположних свобод (далі - Конвенція) є складовою частиною національного законодавства. В даному контексті важливо звернути увагу на той факт, що відповідно до ч.2 ст. 55 Конституції України саме ЄСПЛ, а не будь-яка інша міжнародна судова установа (наприклад, Комітет з прав людини ООН), є органом, до якого може звернутися будь-яка людина у разі порушення своїх прав і свобод та у тому разі, коли вона використала всі засоби національного захисту (варто зазначити, що, на жаль, кількість звернень до даної установи з кожним роком стає все більше і більше). Важливою подією стало й прийняття 23 лютого 2006 року Законом України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду